

עם חלפון
אברהם עופר במיפגש מיפגעת. משאמל למעלה: עסקן מיפגעת העבודה דאז, יעקוב חלפון. השבוע שלח חלפון מיכתב לשר המישפטים חיים צדוק, ובו הציע למסור מידע על עיסקת הקרקעות של נווה-יעקוב.

ת הילה היה נראה שמשלת רבין היא בסדר. דרך הטיפול בפרשת אבי רהם עופר ז"ל, כפי שנמסרה לפירסום, הראתה ראשי-משלה איתן בדעתו שיש להגלה חקירה כחוק, בלי אפלייה בין אור רח לאזרח. היה נראה שכן נהגו גם בפרשת החקירה של אברהם עופר.

אולם בשנמוג עשן הסיגריאות, שריחה כהדרה-ממשלה, ותוכן הי

וחיים גושן, יהיה הצוות של בנימין זיגל, ולא זה של מינקובסקי.

ההוראה של שריה-מישטרה של החקירה לא תומל על הצוות של זיגל, מזורה כיותר. נושאי התלונה היו ככלולים. מחלקתו של זיגל הוקמה במיוחד לחקירות כלי כדיות. היא טיפלה בפרשות מיר כאז צור, יהושע בן-ציון, אשר יד

לין, העלתה כי הוא לקח לעצמו ולמתור כים רק הצי-מיליון לירות. היתר ניתן על-ידו לאברהם עופר, במזומן. כך גבתה המישטרה לפני ארבעה חודשים, עדות בכתב המוסרת כי שריה-שיכון אבי רהם עופר קיבל 2 מיליון לירות מכספי החברה שאותה הוא ניהל.

אך טיבעי היה כי התלונות נגד עופר תימסרנה לצוות של זיגל, שיוכז היה להביא להצלת החקירה. אולם נראה כי מי שהורה שלא למסור את החקירה לצוות זה, לא רצה בהצלתה.

דיווח לעופר בשעת הבדיקה

ר חקירה נמסרה לצוות בראשות ראוי בן מינקובסקי, מהמעולים בחוקרי הי מישטרה בתחום הפלילי. מינקובסקי חר קר מצטיין, אולם חסר ניסיון וחושם בחקירות כלכליות. סגנו היה סגור-ניצב ו-עורר-הדין יורם גונן, קצין-התביעות הראשי של המישטרה, שאף הוא חסר כל ניסיון בחקירות כלכליות מסובכות, כחקירות ידלין ועופר. למסור למינקובסקי חקירה מסוג פרשת עופר, הרי זה כמו לתת תי קון מכונית-מירוק יקרה לאמן-שחמת ביני-לאומי. מי שעושה זאת, יודע מראש כי המכונית לא תמוקן.

הצוות חסר הניסיון והכלים הי ררושים לחקירה כלכלית, חסר גם את כל החומר שנאסף כבר בחקירות ידלין ועל-ידי צוות זיגל. צוות מינקובסקי התחיל הכל מאפס, לא יכזז להיעזר בתיקים ובעובדות שנאספו בזיכרון הצוות של זיגל, העוסק מזה הצי-שנה באותן פרי שיות עצמן.

גוסף על כך היו לעופר כל הכלים לעי שות הכל להכשלת החקירה — אם רצה בכך. כשם שצוות ידלין הוכה קשות על-ידי הטעות בשיקול של היועץ-המישפטי לממשלה, שמנע את מעצרו ואיפשר לו השמדת הוכחות וחומר חיוני, כך נעשתה טעות חמורה יותר כאן.

דרך אחרת, תפתח בחקירה. מרגע שנודע לדרגים הבכירים על עדות גושן לגבי עיסקת נווה-יעקוב וחלקו של עופר בה, הם הבינו כי יש לעשות הכל כדי למנוע חקירה בנושא זה.

ראשית לכה, פרקליטות מחוז תל-אביב קיבלה הוראה מגבוה להפסיק לטפל בהכנת כתבי-אישום נגד ידלין בנושא עיסקת נווה-יעקב. כי חומר החקירה ועדויות גושן בנושא זה הועברו לירושלים, לצמרת הפוליטית של מישטרה המישפטים. על-ידי כך הבטיחה הצמרת הפוליטית של מופלגת העבודה כי מישפט ידלין לא תי חשף עיסקת נווה-יעקב.

אחרי שהובטח הדבר לגבי מישפט ידלין, היה צורך למנוע את הפיצוח כתוצאה מן התלונות שהגשתי. הדרך היתה שלא לחקור את גושן, ולחקור בשיטחיות ככל האפשר את יתר הסעיפים.

עצם העובדה כי גושן נתן עדות רק ב-31 בדצמבר, כימעט חודשיים מהיום שבו מסרתי את שמו ופרטי העיסקה לניצב קדמי, מעידה על הדרך שבה נוהלה החקירה.

גם כשנקרא גושן להעיד, ביום האחרון של עבודת הצוות, היתה ההנחה הכללית והצפויה של הי צוות כי לא יאמר דבר. שכן עובדי רה היא שהיועץ המישפטי לממשלה מסר ראשי-הממשלה כי ימי סור לו כיצד כחודש, בשעה 2 ב-צהריים, את סיכום הדיווח.

ברק הודיע זאת לרבין בשעה 10 בבוקר. אולם בינתיים באה עדותו של גושן, שאיש לא ציפה לה, והפכה את הקערה על פיה. ברק דיווח לראשי-הממשלה באותו יום, בשעה 6 בערב, כי יש חומר חדש, וברצון ברק לדווח עליו בנוכחות שריה-מישפטים ושרה-מישטרה.

ירישה זו מוכיחה שדעת ברק נתגלו בעוד גושן פורטם חמוי רים ביותר, המחייבים ישיבת-חיי רים בתרכב זה.

ההמתנה הממושכת של הצוות, עד שי נחקר גושן, מעידה על הרצון למנוע את הצלחת החקירה. הצוות לא טרח אפילו

השבוע נשתנתה התמונה מן הקצה אל הקצה -

והתברר שנעשה הכל כדי למנוע את החקירה

ישיבה הגיע לעיתונות, נחשפה תמונה שונה לחלוטין. הסתבר שי ראשי-הממשלה וכמה פרטים עשו את הכל כדי לחבל בחקירה, לטור פדה, ולמנוע את גילוי האמת כי עיקמות התלונות שהגשתי.

הפוליטיקאים קבעו מי יחקור

ה עירעור הראשון של תמונת רבין, הולחם בשחיתות, בא בדיעה של מעריב (10.1.77). שזה לשונה: "ראשי-הממשלה, יצחק רבין, גילה כי ממשלה כי אברהם עופר ביקש שהצוות המישטרי שיבדוק את התלונות נגדו לא יהיה אותו הצוות שעסק בחקירתו של אשר ידלין. ואכן, המישטרה נעתה לבק שחו זו של אברהם עופר, ובראש הצוות הבדוק עמד ניצבי-מישנה ראובן מינקובסקי, קי ולא בנימין זיגל."

מיכתבו של היועץ-המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, אל ראשי-הממשלה, מוסר כי, על דעת שריה-מישטרה הורה ראש אגף-החקירות שהבדיקה תיעשה על-ידי צוות של קצינים, בראשותו של ראש מחלקת-החקירות במטה הארצי, ניצבי-מישנה ראובן מינקובסקי. צוות זה מנה ארבעה אנשים.

פירושו של גילוי זה: **הדרג הפוליטימיפגעת הכתיב המישטרה מי יחקור את התלוי נית נגד עופר. בכך נפתח תקדים מסיבי.**

שכן יכול אני לתבוע עתה כי הצוות שיבדוק את תלונתי החדשה נגד מיפגעת-העבודה וחברת שיכון עובדים, על גניבת 2.5 מיליון לירות משיכון-עובדים עבור מיפגעת-העבודה, באמצעות אברהם עופר

יון ועוד הרבה מיקרים, ובהצלתה רבה. המקום הטיבעי לחקירת תלוי נית כלכליות, כמו תלונותי נגד עופר, היה במחלקתו של זיגל.

יתר על כן, החשדות נגד עופר התעוררו כתוצאה מגילויים בחקירות ידלין. שורה ארוכה של תלונות שהגשתי נוגעות לעיס קות משותפות של קופת-חולים ושיכון-עובדים, שרובן נחקרו כבר על-ידי הצוות של זיגל במיסגרת חקירת ידלין. אך טיבעי היה כי אותו צוות ייעור בחומר שכבר יש ברשותו לגבי התלונות נגד עופר.

התלונה המרכזית נגד עופר, בעיסקת נווה-יעקוב, אף היא נחקרה ונתגלתה ב-פרשת ידלין.

עיסקת נווה-יעקוב נוגעת לרכישת כי 150 דונם קרקע על-ידי שיכון-עובדים. הי חל בשנת 1972 ועד שנת 1974. הקרקע נרכשה תחילה באמצעות המתווכים יעקוב פאר וחווה ארליכמן, מטעם שיכון-עובדים פעל, כקונה וכמשלם, עורך-הדין חיים גושן (ראה עמודים 22-23). כל הצקים לתשלום נחתמו על-ידי אברהם עופר, מני כ"ל החברה דאז, ויהודה בן-חורין, הגיו בר. הצקים נרשמו לפקודתו של גושן, ששילם למוכרים במזומנים.

באמצע הרכישות נסעה חווה ארליכמן לאמריקה, ומשורתה, אחרי הצי-שנה, מצ-אה כי גושן הוציאה מן העיסקות והחל עובד עם מתווכים אחרים. כאשר נחקרה חווה במישטרה בפרשת ידלין, מסרה גם על עיסקת נווה-יעקוב וטענה שבעיסקה זו רומתה שיכון-עובדים. מחלקתו של זיגל מצאה כי בסיפרי שיכון-עובדים נרשם כי אילו שילמו תמורת הקרקע שישה מיליון לירות, בעוד שהמתווכים קיבלו רק 3.5 מיל-יון לירות. ההפרש, גילו אנשיו של זיגל, נשאר אצל גושן.

חקירה של גושן, במיסגרת חקירתו הי כללית והפיכתו לעדי-מדינה נגד אשר יד-

במיכתבו של ברק לראשי-הממשלה הוא מוסר: "ראש צוות-החקירה די וזה באורח קדמי, תאחרון מסר דיווח שר צב יעקב קדמי, תאחרון מסר דיווח שר טף לשרה-מישטרה ולי. אני מצידו די-ווחתי לך ולשרה-מישפטים, מעת לעת, על מהלך הבדיקה."

אין בידי כל הוכחות לכך ששרה-מיש-טרה, שלמה הליל, ידידו של עופר, מסר לו על מהלך החקירה. אולם בהודעתו בממשלה אומר ראשי-הממשלה עצמו כי נפגש עם עופר ארבע פעמים במהלך הבר דיקה, וכי בהקיר לו את עיקרי הדברים בכל הנוגע לבדיקה, וכן כי "עופר ידע את הבעיות שעמדו לבדיקה, והוא אכן ידע את המצב במשך כל מהלך הבדיקה."

מכאן כי ראשי-הממשלה דיווח לעופר על מהלך החקירה, וזה יכזז היה לעשות הכל לסבלה, אם רצה בכך.

כל זה בניגוד גמור לדברי ברק, במיכי תבו: "אין מוסרים לנוגע בדבר פרטים על תוכנה של בדיקה אלא לאחר סיומה."

מדוע לא נחקר גושן?

ע וברה תמוחה נוספת, המעוררת שאלות לגבי כל החקירה, היא העובי-דה שגושן מסר עדות רק ביום השישי, ה-31 בדצמבר.

יש לזכור כי עדות ראשונה של גושן נגד עופר נגבתה ארבעה חודשים קודם-לכן ושהיועץ-המישפטי לממשלה ידע עליה. כל דרגי המישטרה, שידעו על עדות זו, וכן היועץ-המישפטי לממשלה, פעלו כי ניגוד לסעיף 53 של פקודת סדר-הדין הפלילי, האומר כי "נודע למישטרה על ביצוע עבירה, אם על-יפי תלונה ואם בכל

לקבל את עדותו הקודמת של גושן אצל זיגל, וזה כילכד מראה מהי רצינות החקירה שנערכה.

גם כשהוזמן גושן, נעשה הדבר כלאחר יד, ביום ששי, בהנחה שאולי לא יבוא העד. לאנשים שידעו כה יפה לאיים על עדים בפרשת ידלין ניתנה שהות של

עיסקה חשודה אחרת, הנחקרת על-ידי המישטרה, היא רכישת-הקרקעות הגדולה בירושלים, שבכנות נווה-יעקב מעבר לו קו הירוק. כאן שילמ 6 מיליון לירות, באמצעות מתווכים, לערבים שמכרו ש-חיים, והכל ללא קבלות. מדובר ב-150 דונם שנוכשו בדצמבר 1972 על-ידי שיי כון עובדים ב-40 לירות למטר, ואילו בעלי הקרקע קיבלו רק 15 לירות למטר. על העיסקה חתום חיים גושן, עורך-הדין המעורב בעיסקות-השחיתות של ידלין, ואברהם עופר, כמנכ"ל החברה.

בעיסקה היו מעורבים כמה מתווכים בין שיכון עובדים למוכרים. אחד מהם הוא אריה פרסמן, טבח לשעבר בצה"ל, שהפך מתווך ועשה מיליונים בעיסקות כאלה. ה שני הוא בנו של זאב שמיר, שהיה בעל-התיק עה עם ראש אגף-הכספים של שיכון עוב-דיס.

יותר משה שבועות כדי להשפיע על גור-שן, ולמנוע עדות מרשיעה שלו. כיום ברור כי לעופר דווח באותו יום שיש גורלי, כי הכל הסתיים לטור בתו. מבשלי החקירה הכינו את סגירת התיק בצורה שתיראה חוקית ורישמית, תוך הכ-נת מיתקפת-נגד על כותב שורות אלו ועל מאשימיו של עופר.